

СТАНОВИЩЕ

От: Доц. д-р Клара Георгиева Докова, д.м.
Декан на Факултет по обществено здравеопазване
Медицински университет “Проф. Д-р П. Стоянов”, гр. Варна
Член на научно жури съгласно заповед No 102-275/29.05.2018 г. на Ректора на
Медицински университет-Варна

Относно: Процедура за заемане на академична длъжност “Професор” по Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията за нуждите на Катедра “Социална медицина и организация на здравеопазването” към Факултет по обществено здравеопазване, Медицински университет “Проф. Д-р П. Стоянов, гр. Варна, обявен в държавен вестник бр. 36/27.04.2018 г.

В обявения конкурс участва един кандидат - Доц. д-р Лора Христова Георгиева д.м. Кандидатът е представил всички необходими документи за конкурса, съответстващи на изискванията на Закона за развитие на академичния състав на РБ, Правилника за неговото приложение и Правилника за развитие на академичния състав на Медицински университет – Варна.

1. Анализ на кариерния профил на кандидата

Лора Георгиева завършва Математическа гимназия „Д-р П. Берон“ – гр. Варна, с отличен успех и златен медал през 1986 г. През 1992 г. се дипломира в Медицински университет – гр. Варна с отличен успех, с ОКС “Магистър” по медицина. През 2006 г. придобива специалност по социална медицина и здравен мениджмънт. През 2009 г. успешно защитава дисертационен труд на тема: „Здравни потребности на лицата на възраст 65 и повече години след активно стационарно лечение“, след което придобива ОНС “Доктор” по научна специалност “Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията” и академична длъжност “Доцент” през 2012 г.

Професионалният път на Доц. Георгиева започва като участъков лекар, като в периода 1993-2000 г. тя работи както в лечебни заведения във гр. Варна, така и в по-малки градове и селски участъци на Варненска област, натрупвайки опит, който фокусира вниманието ѝ към социално-медицинските проблеми на населението и особено на възрастните хора. От 2003 г. започва академичната ѝ кариера като асистент в Катедра “Социална медицина и организация на здравеопазването” като до настоящия момент тя е заемала последователно длъжностите “главен асистент” и “доцент”.

Доц. Георгиева поддържа своята квалификация чрез системно участие в курсове за допълнително обучение на общественоздравни теми, глобално здраве, мобилност на здравни професионалисти и др. Тя самата е организатор и експерт в поредица от курсове, сред които се откроява успешното Варненско лятно училище „Въведение в спешната помощ“ насочено към студенти по медицина, на което доц. Георгиева е председател на организационния комитет и лектор.

Представени са доказателства за активна проектна дейност – участвала е в 5 международни и 3 национални проекта. Членува в 4 национални и 4 международни организации. Член е на редколегията на списание Scripta Scientifica Salutis Publicae. Рецензент е на 2 международни и две национални списания и две книги на български експерти в областта на общественото здраве. В хода на академичното си развитие доц. Георгиева е отличавана с 5 награди, като дипломанти, които е ръководила също са номинирани и отличавани с награди за своите дипломни

работи. Владее и използва активно в преподавателската и научноизследователската си дейност руски и английски езици.

2. Оценка на научните трудове за цялостното академично развитие на кандидата

Материалите по конкурса са оформени и представени прецизно, в пълно съответствие с изискванията на Медицински университет Варна. Доц. Георгиева участва с научна продукция от общо 179 научни труда, от които 122 пълнотекстови публикации включващи:

- Автореферат – 1
  - Монографични трудове – 6, от които 3 в чужбина
  - Учебници – 3
  - Публикации в периодични научни списания – 91, от които 21 в чужбина
  - Публикации в сборници и непериодични издания – 21, от които 5 в чужбина
- Научната продукция след първата хабилитация включва 69 публикации, от които:

- Монографични трудове – 3, от които 2 в чужбина
- Учебници – 2
- Публикации в периодични научни списания – 58, от които 14 в чужбина
- Публикации в сборници и непериод. издания – 6, от които 1 в чужбина

Участията в научни форуми след заемане на АД “Доцент” са 42 – 4 международни, 13 национални с международно участие и 25 национални. Общият брой на участията в научни форуми е 57, от които 16 са международни, 16 национални с международно участие и 25 национални.

Кандидатката е самостоятелен и първи автор в 48,4% от публикациите, което потвърждава капацитета ѝ да ръководи изследователски екипи. Публикациите на доц. Георгиева са намерили място в утвърдени, рецензирани, специализирани списания: Социална медицина, Здравна икономика и мениджмънт, Scripta scientifica salutis publicae, Спешна медицина и др. Доказателство за широката видимост на научната продукция на доц. Георгиева са представените факти за 147 цитирания, от които 55 в чужди издания и импакт фактор 13,730 и ИФ в РИНЦ 1,954.

По наукометрични показатели доц. Георгиева отговаря напълно на критериите за заемане на академичната длъжност “професор”, обявени в Правилника за развитие на академичния състав на Медицински университет “Проф. д-р П. Стоянов” – Варна.

Качествена оценка на научно-изследователската работа и приносите на кандидата

Научните трудове на доц. Георгиева могат да бъдат групирани в 5 основни направления:

- I. Демографски процеси и проблеми на стареенето
- II. Здравно поведение и промоция на здраве
- III. Образование и професионализация в здравеопазването
- IV. Здравни потребности и организация на здравеопазването
- V. Глобализация и здраве

В първото направление дълбочината на анализите на различни аспекти от здравния статус в напреднала възраст, изборът на методите за тяхното изследване, търсенето на добри практики от световния опит за управление на здравни и социални грижи за възрастните хора разкриват и личното отношение, и грижа на доц. Георгиева към проблемите на възрастните.

Проследяването на пътя на възрастния пациент в системата позволява да се разкрият съществени проблеми в медицинските и социалните грижи за възрастните хора, които касаят всички пациенти в страната:

- липсваща организация на подходящ за индивидуалното състояние транспорт от болницата до дома на пациента;
- липсваща директна комуникация между болничната и първичната медицинска помощ;
- сложна, продължителна и непосилна за самостоятелно изпълнение процедура за снабдяване с технически помощни средства;
- труден достъп на жителите на малките населени места до медицинска помощ, снабдяване с лекарства; невъзможност за упражняване правото на свободен избор на изпълнител на медицинска помощ и др.

Проучен е характерът на болката и влиянието ѝ върху физическото и психическото функциониране на възрастните хора, липсата на социална подкрепа асоциирана с депресивна симптоматика, по-изразена в градовете. Проучено е възприемането на здравето от позицията на напредналата възраст и влошеното здраве, когато неговата ценност е най-пълно осъзната.

Направен е анализ на демографските процеси в Руската федерация, заедно с икономически, политически, социални и здравни индикатори, който доказва негативното влияние на резките политически и икономически промени върху демографския и здравен статус.

Във второто направление - **здравно поведение и промоция на здраве** са изследвани аспекти на здравното поведение на ученици, студенти, здравен персонал, работници, жени в репродуктивна възраст, стрес, бърнаут синдром и стратегии за справяне.

Вниманието е насочвано към разпространението на алкохолната употреба сред ученици на възраст 11-16 години, рискови модели на консумация и недостатъчна информираност за вредните ефекти на алкохола. Установено е ниско ниво на знания за полово-преносими заболявания при учениците на възраст 15-18 години, кратка средна продължителност на връзките с противоположния пол (1-3 месеца) и информиране по въпроси за сексуалното поведение главно от приятели и средства за масова информация.

Проучени са причините за високата честота на абортите в България от гледна точка на жени с поне един аборт и на специалисти по акушерство и гинекология.

В третото направление - **образование и професионализация в здравеопазването** детайлно са характеризирани всички професии в българското здравеопазване, включени в списъка на регулираните професии и списъка на професиите за професионално образование и обучение, с тяхното регламентиране, историческо развитие, характеристика, образование, осигуреност и етични принципи.

Проучено е развитието на дерматологията в гр. Варна - документи, лични архиви, снимков материал и информация от участници в утвърждаването на Катедрата по кожни и венерически болести и Кожна клиника в града, което обогатява оскъдните сведения по тази тема.

Доказана е необходимостта от медицинско образование на извършващите козметични услуги и въз основа на международния опит е разработена учебна програма, по която стартира обучението на пилотния випуск „Медицинска козметика, уелнес и спа“ в Медицински колеж - Варна през 2007-2008 г.

Резултатите са включени в аргументацията за разкриване на новите специалности „Медицински козметик“ и „Рехабилитация, морелечение, уелнес и спа“ в МУ-Варна. Проучени са потребностите от професионално полагане на грижи в медицинска среда, като резултатите аргументират необходимостта от създаване на Център за професионално обучение към МУ-Варна и разкриване на специалностите „Здравен асистент“ и „Болногледач“.

В четвъртото направление - здравни потребности и организация на здравеопазването са анализирани здравните потребности на уязвими групи, проблеми в организацията на здравеопазването, както и възможности за решаването им. Направено е комплексно изследване на материята „здравни потребности“ – концептуализация, елементи, терминология, методологични подходи за изследване на индивидуално и популационно ниво с техните предимства и слабости, приложението им в клиничната и изследователската практика. В този контекст здравните потребности на лицата на 65 и повече години са проучени като интегрирана съвкупност от почувствани, изразени и нормативни потребности в контекста на възможността за получаване на полза за здравето от предлаганите здравни услуги, което надхвърля традиционното оценяване чрез болестността или потреблението на медицинска помощ. За първи път е изследвана работната свръхнатовареност на болничните медицински сестри и акушерки; за първи път е обърнато внимание на обгрижването на пациентите от санитарите, което не е в тяхната компетентност, нито в трудовите им задължения.

Интерес представлява проучването на нерегламентирани дейности в първичната медицинска помощ – обслужване на здравно неосигурени лица, транспортиране на пациенти от общопрактикуващите лекари и т.н.

В направлението “Глобализация и здраве” вниманието на кандидатката е насочено към отражението на глобализация върху здравето, както и към глобални здравни проблеми като миграция на здравната работна сила. Анализирани са емиграцията и имиграцията в най-голямата страна в света – Руската федерация, признаването на професионални **квалификации и** научни степени в страната, набирането на здравен персонал за работа в чужбина, факторите за напускане и задържане на здравните професионалисти, миграционният потенциал, предпочитаните дестинации за емиграция. Направено е и комплексно проучване с фокус към Европейския съюз, като резултатите касаят въпроси за миграцията в целия свят и необходимостта от единна политика, която да гарантира както равни условия за работа във всички страни, така и избягване на оголването на здравеопазването в страните донори.

3. Комплексна оценка на преподавателската дейност, научно ръководство на дипломанти, специализанти и докторанти

Доц. Георгиева има 15-годишен, богат преподавателски опит. Справката за учебната ѝ натовареност за последните 4 учебни години показва много висока аудиторна заетост - средно 555 часа на година, с което надхвърля над 3 пъти нормативно определената. Доц. Георгиева води лекционни курсове и упражнения за над 20 дисциплини в 9 различни специалности, в т.ч. за англоезичното обучение на студенти по дентална медицина и рускоезичната магистърска програма по Обществено здравеопазване и здравен мениджмънт, предлагани от Медицински университет - Варна. Участва в провеждането на държавен стаж по Социална медицина и лятна практика на студенти от Медицински университет „И.И. Мечников“ - Санкт Петербург и Харков, Украйна.

Тя участва активно в организационната дейност свързана с обучението на студенти като член на Програмните съвети на 4 специалности предлагани от ФОЗ, като курсов ръководител на специалност “Управление на здравните грижи” – Бакалавър (в периода 2004-2012 г.) и като член на комисията по медицинска етика в УМБАЛ „Св. Марина“ – Варна. Член е на изпитна комисия за специалност „Социална медицина и здравен мениджмънт“, както и на комисии за държавен изпит и защита на дипломни работи на почти всички магистърски програми на ФОЗ.

Доц. Георгиева е научен ръководител на 7 докторанти, от които 4-ма в докторска програма по Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията, а 3-ма в докторска програма по Управление на общественото здраве. Тя се ангажира и като ръководител на специализанти по Социална медицина и здравен мениджмънт и дипломанти от различните магистърски програми на ФОЗ. Участва в научни журита за ОНС “Доктор” и АД “Доцент”.

4. Лични впечатления

Познавам Доц. д-р Лора Георгиева, д.м. от момента, в който тя се присъединява към екипа на Катедрата по социална медицина и организация на здравеопазването. На базата на широката си обща и медицинска култура тя реализира успешно и динамично своето професионално развитие. Има нагласа и доказва готовността си да работи по нови теми и за внедряване на нови специалности и дисциплини в обучението на студенти. Активно участва в научни форуми, представя и защитава своите позиции, добре е позната и уважавана от професионалната общност.

5. Заключение

Доц. Д-р Лора Георгиева, д.м. напълно покрива количествените наукометрични критерии на Медицински университет - Варна, представя се с качествена, на актуални теми научна продукция, уважаван и ерудиран преподавател. Всичко това е основание да дам положително становище по конкурса и убедено да предложа на членовете на уважаемото научно жури да гласуват Доц. д-р Лора Христова Георгиева, д.м. да заеме академичната длъжност “професор” по научната специалност “Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията” за нуждите на Катедра “Социална медицина и организация на здравеопазването” към ФОЗ на Медицински университет “Проф. д-р П. Стоянов” – Варна.

28 Юли 2018 г.

Член на научно жури:

Доц. д-р Клара Докова, д.м.